

**Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIK-478/16-K

Název právnické osoby vykonávající činnost školy/školského zařízení	Základní škola a Dětský domov Sedlec - Prčice, Přestavky 1, příspěvková organizace
Sídlo	Přestavky 1, 257 91 Sedlec - Prčice
E-mail právnické osoby	skola.prestavky@tiscali.cz
IČ	70843538
Identifikátor	600021394
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Hana Fárová
Zřizovatel	Středočeský kraj
Místo inspekční činnosti	Přestavky 1, 257 91 Sedlec - Prčice
Termín inspekční činnosti	6. - 8. června 2016

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou a dětským domovem podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle školních vzdělávacích programů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona a rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání a rámcovým vzdělávacím programem pro obor vzdělání základní škola speciální.

Hodnoceným obdobím jsou školní roky 2014/2015 a 2015/2016 k datu inspekční činnosti.

Charakteristika

Základní škola a Dětský domov Sedlec - Prčice, Přestavlký 1, příspěvková organizace (dále „zařízení“, „subjekt“) vykonává v souladu se zápisem údajů do školského rejstříku činnost základní školy, dětského domova a školní jídelny.

Základní škola a dětský domov mají dvě místa poskytovaného vzdělávání nebo školských služeb (dále „pracoviště“): na adrese Přestavlký 1, Sedlec – Prčice je v areálu zámku umístěna základní škola, dětský domov a školní jídelna a na Vítkově nám. 93, Prčice sídlí v samostatné budově základní škola.

Základní škola (dále také „škola“, „ZŠ“) vzdělává žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Na pracovišti ZŠ v Přestavlkách jsou dvě třídy základní školy praktické, ve kterých se vzdělává celkem 20 žáků, z toho 17 žáků je z dětského domova. Na pracovišti ZŠ v Prčici jsou dvě třídy základní školy speciální, ve kterých se vzdělává celkem 9 žáků, z toho 7 žáků je z dětského domova. K datu inspekční činnosti bylo celkem 24 žáků z dětského domova, pět žáků dochází z okolních obcí.

Kapacita základní školy 84 žáků je využita na cca 52 %.

Nejvyšší povolený počet lůžek v dětském domově (dále také „domov“, „DD“) je 72. V dětském domově je k datu inspekční činnosti umístěno 39 dětí na základě nařízení ústavní výchovy a na základě smlouvy mezi nezaopatřenou osobou a ředitelkou domova (tři děti z celkového počtu). Věk dětí se k datu inspekční činnosti pohyboval v rozmezí od patnácti měsíců do cca 18 let, jejich výchova a vzdělávání probíhají v pěti rodinných skupinách. Většina dětí školního věku plní povinnou školní docházku v základní škole, která je součástí domova (24), čtyři děti jsou žáky spádové základní školy v Sedleci. Tři starší děti dojíždějí do středních škol. Čtyři děti předškolního věku navštěvují mateřskou školu v Sedleci, jedno dítě mladší dvou let a jedno dítě předškolního věku, které nebylo z kapacitních důvodů přijato do místní mateřské školy, zůstávají dopoledne v dětském domově v péči asistentek pedagoga. Dvě děti jsou na dlouhodobém léčebném pobytu, jedno dítě na dlouhodobé propustce.

Informace o školském zařízení jsou umístěny na www.zsddprestavlkky.euweb.cz.

Hodnocení podmínek vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům

V dětském domově jsou umístěny děti bez závažných poruch chování, které by se primárně měly vzdělávat ve škole, která není součástí dětského domova. Subjekt historicky vznikl z původní zvláštní školy internátní, kterou zřizovatel v roce 2005 přetransformoval do nynější podoby – zařízení souběžně vykonává činnost dětského domova a základní školy. V okolí není k dispozici jiná základní škola, která by vzdělávala děti s mentálním postižením, většina dětí se proto vzdělává ve škole umístěné přímo v hlavní budově školského zařízení. Tento stav je rizikem pro úspěšnou resocializaci dětí, řada z nich několik let žije i vzdělává se na tomtéž místě, možnost sociálních kontaktů je tak velmi snížena. Do dětského domova jsou přijímány v převážné většině děti se zdravotním postižením, převládají děti s mentálním postižením, soudy je na základě doporučení orgánů sociálně právní ochrany dětí (dále „OSPOD“) umísťují právě do zdejšího zařízení z důvodů, že zde

děti se sníženými mentálními schopnostmi a s nízkou mírou samostatnosti mají bezproblémově dostupné základní vzdělávání. Vzniklé sociální prostředí pak však není přirozené, tím ani příliš podnětné.

Zařízení řídí od roku 1992 ředitelka, splňuje zákonné předpoklady pro výkon činnosti ředitele. Obsahově se věnuje řízení základní školy, kompetence spojené s řízením dětského domova delegovala na rovněž zkušenou vedoucí vychovatelku, která ji zastupuje v době nepřítomnosti. Dokumentaci o dětech vede odborně kvalifikovaná sociální pracovníce. Organizační strukturu dále tvoří vychovatelé, učitelé a asistenti pedagoga. Po zdravotní stránce o děti pečuje zdravotnice (jezdí s dětmi na vyšetření, připravuje léky). Pro efektivní práci s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami chybí dětskému domovu odborní pracovníci např. typu speciální pedagog, školní psycholog, etoped.

Strategickým záměrem ředitelky je zachovat zařízení v současné podobě, udržet a rozvíjet jeho materiální zázemí a předat zařízení v dobré kondici svému potenciálnímu nástupci. Vnitřní kontrolní systém postihuje organizaci chodu základní školy a dětského domova, je zaměřený na sledování průběhu a výsledků vzdělávání. Ředitelka má přehled o kvalitě výuky v základní škole, pedagogičtí pracovníci se částečně podílejí na organizaci činnosti školy a domova. Ředitelka pravidelně svolává porady pedagogických pracovníků, kde řeší provozní a organizační záležitosti, poskytuje zde podpůrné metodické informace. Těžiště metodické podpory je v nastaveném systému vnitřní i vnější supervize pedagogické činnosti. Zpětnou vazbu o kvalitě výchovných činností v dětském domově jí poskytuje vedoucí vychovatelka. Vedoucí vychovatelka řídí dětský domov metodicky a organizačně, v těchto oblastech ředitelka schvaluje opatření, která vedoucí vychovatelka navrhuje. V oblasti ukládání opatření ve výchově dětem se dětský domov neřídí právním předpisem, neboť opatření ve výchově ukládají sami vychovatelé rodinných skupin, bez schválení ředitelkou nebo vedoucí vychovatelkou.

Spolupráce ředitelky se školskou radou je formální, zaměřená na schvalování dokumentů. Česká školní inspekce (dále „ČŠI“) doporučuje při příštích volbách do školské rady prokazatelně oslovit zákonné zástupce žáků školy.

Pravidla, kterými se řídí život účastníků vzdělávání v základní škole a v dětském domově, jsou stanovena ve školním řádu základní školy a ve vnitřním řádu dětského domova. Školní řád základní školy je zpracován v souladu s právním předpisem. Žáci zde mají deklarovanou možnost zakládat samosprávný orgán (školní parlament), jeho činnost však byla ze strany vedení školy pro nefunkčnost ukončena.

Struktura vnitřního řádu dětského domova je v souladu s právním předpisem; součástí jsou některé dodatky, které vznikly jako reakce zařízení na aktuální situaci ve výchově dětí. Obsah dodatku o používání mobilních telefonů dětmi není v souladu s právními předpisy, omezuje jim dobu používání vlastních mobilních telefonů i okruh osob, se kterými mohou děti telefonicky komunikovat, vyplývá z něj, že děti mohou mít vlastní přístroj u sebe pouze se svolením vychovatele.

Některá pravidla, používaná v praxi, jsou stanovena pouze ústně a nejsou zakotvena ve vnitřním řádu dětského domova. Jedná se např. o systém volných vycházek, na které má právo každé dítě starší 7 let věku s nařízenou ústavní výchovou, pokud nedojde k zákazu nebo omezení v rámci opatření ve výchově. Vycházky jsou v zařízení organizovány s konkrétním určením, která skupina má ve stanovený den v týdnu volnou vycházku. Děti tak nemohou volně navazovat sociální kontakty se svými kamarády v jiných skupinách.

Vnitřní řád dětského domova neobsahuje konkrétní pravidla hodnocení, děti jsou seznamovány pouze s obecnými zásadami rozpracovanými v dokumentu „Kritéria pro

hodnocení dětí“. Kritéria stanoví, kolik bodů může získat dítě za své chování, nejvyšší počet bodů je 6 (za výjimečnou aktivitu), 5 – 4 body získává dítě za běžné plnění povinností a chování „bez většího napomenutí“, 3 body za menší přestupky, 2 - 1 bod za časté „napominání“ a neplnění povinností, 0 bodů získává dítě v den, kdy se dopustí závažného přestupku. V dokumentu jsou vyjmenovány přestupky se stanovením tzv. sankce, tj. stanovením, na jak dlouho (v rozmezí 1 den – 1 měsíc) je dítěti odepřena oblíbená činnost, např. sledování televize, či jak dlouho bude mít povinnost tzv. úklidové služby. Některá kritéria jsou stanovena nad rámec právního předpisu, neboť souvisejí s právem dětí na plné přímé zaopatření – sankcí je např. úhrada či částečná úhrada nákladů na cestu po zadržení dítěte na útěku nebo zákaz přidavku stravy nad normovanou porci jídla. V dokumentu jsou uvedeny i výhody za vzorné chování, kdy např. samostatnou návštěvu kina dětský domov umožní dítěti, které 20 x za sebou získá 5 bodů. Na uvedená kritéria navazuje další dodatek k vnitřnímu řádu „Kapesné dětí“, ve kterém je stanovena správná výše kapesného podle věku dětí v určeném rozpětí v souladu s právními předpisy. ČŠI konstatuje, že systém hodnocení chování dětí není k datu inspekční činnosti motivační, neboť konkrétní výše kapesného se v rámci stanoveného rozpětí odvíjí od získaného počtu bodů za celý měsíc, tzn., že dítě, které nezíská v některém dni v měsíci žádný bod, má po celý měsíc přidělenou nejnižší možnou částku kapesného, přičemž zároveň je postiženo i podle výše uvedených sankcí jiným omezením či zákazem. Za dobré chování se kapesné nezvyšuje. Systém přináší i riziko nedodržování práv dětí (děti jsou v DD někdy postihovány i za přestupky ve škole, je jim odmítán přídavek stravy apod.). Na základě zjištění ČŠI ředitelka zařízení inovovala v průběhu inspekční činnosti výše uvedené dodatky k vnitřnímu řádu dětského domova a uvedené nedostatky formálně odstranila. Vzhledem k tomu, že zařízení používá popsaná opatření i v praxi, i vzhledem ke zjištění, že opatření ve výchově udělují sami vychovatelé bez schvalování vedením DD, je žádoucí přijmout systémovou změnu v hodnocení chování dětí a v udělování opatření ve výchově, včetně návaznosti na přidělování kapesného.

Odbornou vzdělávací a výchovnou činnost zabezpečuje celkem 29 pedagogických pracovníků, z toho deset v základní škole. Dva učitelé ZŠ si doplňují kvalifikační předpoklady pro práci učitele studiem na vysoké škole, jeden učitel bez odborné kvalifikace je přijatý na dobu určitou. Na dvě vychovatelky dětského domova bez odborné kvalifikace se vztahuje výjimka vzhledem k době působení v oboru a vzhledem k věku ve smyslu zákona o pedagogických pracovnících. Odborná kvalifikovanost pedagogického sboru dosahuje 89,65 %. Ředitelka prokázala, že učitele a vychovatele, kteří nemají odbornou kvalifikaci pro přímou pedagogickou činnost, kterou vykonávají, zaměstnává v nezbytně nutném rozsahu po nezbytně nutnou dobu. Všichni pedagogičtí pracovníci dětského domova splňují předpoklady psychické způsobilosti a všichni zaměstnanci předpoklad bezúhonnosti. V pedagogickém sboru základní školy nejsou začínající ani noví učitelé. Vychovatelkám a asistentkám pedagoga v dětském domově zajišťuje metodické vedení přidělená zkušená vychovatelka. Dětský domov má aktuálně personální problémy, někteří vychovatelé jsou dlouhodobě nepřítomni z důvodu nemoci; vedení domova přijímá k řešení situace adekvátní opatření s výjimkou personálního zajištění rodinné skupiny tvořené dětmi s poruchami autistického spektra, kde výchovu a vzdělávání vykonávají většinou jen asistentky pedagoga bez přítomnosti vychovatele. Vzhledem k tomu, že děti z této málopočetné skupiny na konci školního roku odejdou ze zařízení, plánuje ředitelka skupinu zrušit. Výchovnou činnost v dětském domově zajišťují ženy, vzor mužského chování dětem chybí.

V rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků rozvíjejí pedagogové své profesní kompetence. Učitelé se např. účastnili seminářů zaměřených na tvorbu školního vzdělávacího programu, nové metody čtení, výuku cizího jazyk, zvládání problémových situací. Vychovatelé se vzdělávají v oblastech zaměřených např. na prevenci šikany,

agresivitu, zvládání problémových dětí. Na pravidelných měsíčních poradách si předávají informace k aktuálním tématům (např. autismus, poruchy chování). Další vzdělávání bylo v hodnoceném období zaměřeno i na legislativní změny v rodinném právu, na standardy kvality péče o děti v zařízeních ústavní a ochranné výchovy.

Ke zlepšování materiálních podmínek pro vzdělávání a pro plnění cílů deklarovaných ve školních vzdělávacích programech zařízení využívá finanční prostředky státního rozpočtu posílené o rozvojové programy, sponzorské dary, přídavky na děti od úřadu práce a ošetřovné od zákonných zástupců. Materiální podmínky pro činnost zařízení se zlepšují. Zřizovatel v rámci provozního příspěvku vyčlenil účelové prostředky na opravy, týkající se výměny okapů a rekonstrukce schodiště. Rekonstrukci z 54 % zařízení hradilo pomocí vlastního investičního fondu, ze kterého ještě pořizovalo technické zhodnocení kotelny a vybavení (sušička na prádlo). Za pomoci sponzorů se dětský domov vybavil výtvarnými a sportovními potřebami. Ve venkovním areálu mají děti k dispozici herní sestavy, pískoviště, kola, hřiště pro míčové hry apod. Ředitelka se snaží zlepšovat prostředí nabídkou hraček, didaktického materiálu a pomůcek. Vybavení základní školy je doplňováno a obměňováno podle finančních podmínek, umožňuje realizaci záměrů stanovených ve školních vzdělávacích programech. Nedostatečné je vybavení výpočetní technikou.

Strava je dětem poskytována v rozsahu hlavního chodu a doplňkových jídel, druhá večeře je určena pro klienty od dovršení věku 15 let. Školské zařízení pomocí programu „Women for women“ finančně zabezpečuje pro 3 klienty obědy ze sociálně slabších rodin. Nabídka poskytovaných jídel splňuje požadavky pestré a zdravé stravy. V době významných osobních příležitostí jsou klientům poskytovány zvýšené náklady na stravování. Ve všedních dnech se děti stravují ve společné jídelně. V sobotu si děti z první až třetí rodinné skupiny vaří spolu s vychovatelkou, děti z ostatních skupin si jídlo připravují ve školní kuchyni, nebo se stravují ve společné školní jídelně.

Všem dětem v dětském domově je poskytováno plné zaopatření: stravování, ubytování, ošacení, učební pomůcky a potřeby, úhrada nezbytných nákladů na vzdělávání, nákladů na zdravotní služby, léčiva, zdravotní potřeby, kapesné, osobní dary a věcná pomoc při odchodu zletilých z domova. Dále jsou hrazeny potřeby pro využití volného času a rekreace, náklady na kulturní, uměleckou, sportovní a oddechovou činnost, náklady na soutěže.

Podmínky vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům mají úroveň vyžadující zlepšení.

Hodnocení průběhu vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům

Vzdělávání v základní škole je organizováno podle školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením s názvem „Tvořivá a praktická škola“, který je platný od 1. září 2007 a podle školního vzdělávacího programu pro obor vzdělání základní škola speciální s názvem „Škola za poznáním“, který je platný od 1. září 2010. Základní filosofií je rozvíjení a kultivace osobnosti dětí, zprostředkování vědomostí, dovedností a návyků potřebných pro praktický život. Školní vzdělávací programy obsahují z hlediska struktury všechny náležitosti stanovené rámcovými vzdělávacími programy a jsou s nimi v souladu. Disponibilní hodiny jsou využity zejména na posílení vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, Matematika a její aplikace a na doplňkové hodiny zaměřené na speciálně pedagogickou péči.

Škola žákům nabízí další formy mimoškolních aktivit, např. v zájmových kroužcích v době mimo rozvrh vyučovacích hodin. Zájmové útvary (sportovní, turistický, rukodělné,

výtvarné, taneční, dramatické, PC) ve škole fungují pod vedením vychovatelek a učitelů. Dva žáci navštěvují místní sportovní organizaci. Výrobky rukodělných kroužků jsou prodávány na výstavách pro veřejnost a zisk je věnován na charitativní činnost.

Průběh vzdělávání v základní škole byl sledován na obou pracovištích, v základní škole praktické v předmětech český jazyk, vlastivěda, chemie, anglický jazyk, informatika, pracovní výchova a v základní škole speciální v předmětech smyslová výchova a řečová výchova. Výuka probíhala ve třídách se spojenými ročníky v didakticky podnětném prostředí. Určené vzdělávací cíle byly většinou splněny a respektovaly individuální dispozice žáků. V základní škole praktické učitelé zařazovali metody a formy práce podle charakteru předmětu. Chybějící odborná kvalifikace vyučující neměla negativní vliv na výuku a přístup k žákům. V matematice a informatice byla preferovaná samostatná práce žáků podpořená aktivizačními pobídkami učitele a jeho individuálním přístupem. Preferovány byly úlohy s výrazně praktickým využitím, při informatice bylo využívání učebních programů úzce provázáno s výukou matematiky. Práce s didaktickou technikou byla vhodně zařazena ve třech sledovaných hodinách (ve většině tříd není k dispozici). V průběhu vzdělávání učitelé efektivně využívali doporučené kompenzační pomůcky, žákům vytvářeli vhodné podmínky pro jejich práci (dostatek času na práci, kratší zadání, individuální přístup). Průběžné hodnocení v hospitovaných hodinách žáky motivovalo. Sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků bylo sledováno jen ojedinele. Účinná spolupráce vyučujících a asistentek pedagoga umožňovala individualizaci výuky. Společným prvkem všech hodin byla snaha při opakování a procvičování učiva diferenciací a zohlednění hodnocení podle úrovně a schopností jednotlivých žáků. Při sledovaných činnostech byla patrná záměrná podpora sociálních vztahů a spolupráce.

V základní škole speciální žáci pozitivně reagovali na podněty vyučujících, aktivně plnili zadávané úkoly, bezprostředně využívali všechny poskytované pomůcky a materiály. Správně metodicky připravené vzdělávání umožňovalo všem žákům v rámci možností uplatnit svoje znalosti a schopnosti. Poskytovalo jim příležitost pro komunikaci a samostatné vyjadřování (v rámci společné četby). Patrná byla pozitivní atmosféra a vzájemná tolerance žáků mezi sebou a k pedagogickým pracovníkům. Výsledky žáků odpovídaly jejich předpokladům a výstupům školních vzdělávacích programů. Hodnocení vzdělávacích pokroků účastníků probíhalo vždy po ukončení jednotlivé činnosti. Realizovaný způsob hodnocení poskytoval účastníkům účinnou zpětnou vazbu se zohledněním jejich individuálních potřeb a možností.

Atmosféra v hospitovaných hodinách byla pracovní, vstřícná, podporovaná vzájemnou komunikací, spoluprací a tolerancí. Materiální pomoc sledované výuky byla účelná, přispěla ke zvýšení názornosti učiva. Vhodnými metodami a formami výuky byla podporována samostatnost žáků v míře, která je pro ně dosažitelná.

Vzdělávání v dětském domově je organizováno podle školního vzdělávacího programu s názvem „Barevný svět dětí“. Dokument, platný od 1. září 2008, aktualizovaný od 12. května 2015, nebyl k datu zahájení inspekční činnosti v souladu s právním předpisem, neboť neobsahoval podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími předpisy a podmínky ekonomické. V průběhu inspekční činnosti přijala ředitelka školy opatření a dokument o chybějící informaci doplnila (s platností od 9. června 2016). Obsah školního vzdělávacího programu je rozpracováván do ročního plánu výchovně vzdělávací činnosti a do týdenních programů výchovně vzdělávací činnosti jednotlivých rodinných skupin, je zaměřen zejména na využití mimoškolního času dětí s důrazem na pestré volnočasové aktivity. Rozvíjeny jsou hlavně pracovní a sociální kompetence dětí s důrazem na jejich praktické využití v dalším životě po odchodu z dětského domova. Vzdělávání podle

školního vzdělávacího programu je provázáno s velmi dobře vedenými programy rozvoje osobnosti dětí s vymezenými individuálními cíli rozvoje. S cíli vychovatelé evidentně pracují a pravidelně jejich plnění i s dětmi vyhodnocují.

Při hospitační činnosti v dětském domově byly sledovány dopolední, odpolední a večerní činnosti jednotlivých rodinných skupin. Při odpoledních a večerních aktivitách byly dominantní příprava na vyučování, odpočinkové činnosti a režimové momenty. Zjištěným nedostatkem je nepřizpůsobení režimu dne věku a mentální vyspělosti dětí, dospívající děti mají stejný režim jako malé děti např. podvečerní době, kdy by mohly trávit volný čas např. v zámeckém parku, musí již být přítomny v bytě, kde vychovatelky ukládají menší děti ke spánku. Zde se projevuje nedostatečné množství pedagogických pracovníků, jejich počet ve službě není upraven v závislosti na potřebách aktuálně umístěných dětí. V průběhu hospitovaných činností sledovala ČŠI dopady výše popsaného systému hodnocení chování dětí v praxi. Některé děti uvedly, že systém je nijak nemotivuje, neboť nikdy nedosáhnou potřebného počtu bodů. V kritériích uvedené odměny nejsou motivační, obsahují výhody, které jsou málo často realizované. Děti nemají u sebe své vlastní mobilní telefony ani peníze – telefony jsou jim pouze zapůjčeny na určenou dobu ve večerních hodinách, nevrácení telefonu včas vychovatelce je považováno za přestupek. U některých dětí eviduje DD tento typ přestupku téměř každý den v měsíci, opatření tedy není evidentně efektivní. Kapesné dětem přidělují po malých částkách vychovatelky s odůvodněním, že za větší částky by děti nakupovaly nežádoucí položky (např. cigarety, alkohol, sladkosti). Děti se tak neučí s penězi řádně hospodařit.

Za velmi rizikový ve vztahu k požadovanému přístupu k dětem, založenému na respektu a porozumění, považuje ČŠI způsob každodenního hodnocení chování dětí, které probíhá za přítomnosti celé rodinné skupiny, děti se zpovídají ze svého celodenního jednání a jsou jim přiděleny body za celodenní chování. Zejména starší děti uvedly, že se někdy cítí ponížene a nejsou motivovány ke zlepšení chování.

Ve zrekonstruovaných „domečcích“ je prostředí přizpůsobeno životu v rodině. Naopak v prostorách zámku jsou ložnice prostorově vzdálené společenským místnostem. Prostory jsou velmi rozsáhlé, neútluné, společné setkávání v této skupině musí být organizováno vychovatelkou, není spontánní jako v ostatních skupinách.

Zařízení aktivně vytváří podmínky pro reálné fyzické bezpečí dětí, žáků i zaměstnanců, sleduje případné signály rizikového chování a má nastavena pravidla postupu. Děti i žáci jsou pravidelně poučováni o bezpečnosti a ochraně zdraví na začátku svého pobytu ve škole a v dětském domově a při dalších činnostech (výlety, sportovní aktivity, exkurze, docházka do školy, prázdniny apod.), je nad nimi zajištěn dohled. Prohlídkou vnitřních prostor včetně místností určených pro pobyt dětí byla shledána bezpečnostní rizika v nezakrytých radiátorech na chodbě v zámku, kterou děti v zimních měsících využívají i jako cvičebnu. Nedostatkem v oblasti vytváření bezpečného prostředí byla menší pozornost věnovaná bezpečnosti a ochraně zdraví při výuce předmětu pracovní výchova v základní škole praktické, kdy chybělo poučení žáků o bezpečnosti práce s jednotlivými pomůckami (nůžky, lepidlo) i náradím při práci na pozemku (pletí). Rizikem byl nezajištěný zdroj vody (nádrž) na zahradě dětského domova, plíseň, vlhkost a vytápění školní dílny (topidlo bez ochrany). Neupravené prostředí okolí pozemků (seno, kopřivy) znesnadňovalo činnost učitelům, vychovatelům i žákům.

Průběh vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům má úroveň vyžadující zlepšení.

Hodnocení výsledků vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům

Výsledky vzdělávání žáků základní školy sleduje ředitelka standardními způsoby (písemné práce, hospitace). Využívá písemné práce a testy z matematiky a českého jazyka zadávané dvakrát ročně prostřednictvím vyučujících. Během hospitační činnosti a při rozbořech hodin uplatňuje účelná metodická doporučení. V základní škole speciální učitelé preferují v souladu s doporučením školských poradenských zařízení účinně slovní hodnocení. Předcházení školní neúspěšnosti a pomoc zaostávajícím žákům závisí na přístupu jednotlivých učitelů a vychovatelů. Výtvarné práce rukodělné výrobky žáků jsou součástí výzdoby školy. O kvalitní práci vypovídá i úspěch žáka v krajské výtvarné soutěži. V zápisech z jednání pedagogické rady byla patrná opatření k odstranění nedostatků ve výsledcích vzdělávání žáků, ale hlavně k nápravě chování.

V rámci svých profesních kompetencí poskytují poradenskou pomoc učitelům a žákům výchovná poradkyně - ředitelka školy a preventistka rizikového chování. Jejich činnost má očekávanou úroveň. Do školy přichází většina dětí z dětského domova, zpravidla se jedná o celé rodinné skupiny. Jsou většinou z dysfunkčních a sociálně slabých rodin. Škola vzdělává žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, téměř u všech je diagnostikováno lehké až středně těžké mentální postižení. Podle míry a závažnosti postižení jsou zařazováni do základní školy praktické nebo základní školy speciální. Na základě doporučení školských poradenských zařízení se devět žáků vzdělává podle individuálního vzdělávacího plánu.

Škola se snaží nevhodnému chování žáků předcházet, případně ho minimalizovat. Vyskytující se rizikové jevy (záškoláctví, krádeže, sebepoškozování, záporný vztah k autoritám, konzumace návykových látek, agresivní chování) řeší ve spolupráci s učiteli i žáky a OSPOD (např. výchovná komise, případová konference). Při zjištění výskytu či náznaků chování se sociálně patologickými rysy škola se snaží identifikovat jeho příčiny a přijímat opatření. Oproti loňskému školnímu roku došlo k poklesu negativního chování žáků. K prevenci rizikového chování významně přispívají zájmové aktivity. Žáci se např. účastnili dopravní soutěže mladých cyklistů, krajského finále v atletickém čtyřboji žáků základních a praktických škol a základních škol speciálních Středočeského kraje. Úspěchem byla účast v okresním kole Sportovních her mládeže v Benešově, v tomto školním roce získali žáci 2. místo a do krajského kola postoupili dva žáci. Zařízení pro žáky organizuje různé poznávací, kulturní a sportovní akce (návštěva muzeí, zábavních parků aquaparků, zemědělských farem aj.). Pro řešení osobních problémů žáků škola zřídila *schránku důvěry*.

Dětský domov má dobře nastavený systém vlastního hodnocení, který provádí pravidelným vyhodnocováním plnění standardů, upravených pro vlastní podmínky podle Standardů kvality péče o děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a ve školských zařízeních pro preventivně výchovnou péči vydaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Výsledky a závěry hodnocení činnosti zveřejňuje ředitelka ve výroční zprávě o činnosti základní školy, ve které dává prostor i činnosti dětského domova.

Výsledky vzdělávání a výchovy dětí jsou zaznamenávány zejména do programů rozvoje osobnosti dětí, konkrétní projevy chování a jednání dětí jsou evidovány vychovateli v jednotlivých rodinných skupinách, tyto záznamy však nejsou součástí osobních spisů dětí. Hodnotící systém, jak bylo popsáno výše, je nemotivační a neodráží zcela transparentně stav výchovy a vzdělávání konkrétních dětí – záznamy v programech rozvoje a v evidenci vychovatelů se v mnoha případech v popisu chování dětí odlišují. Účinnost systému snižuje i výše zjištěný nedostatek v plnění povinností vedením dětského domova, kdy ukládání opatření ve výchově neprobíhá v rovině návrh vychovatele – schválení ředitelkou zařízení, ale záleží pouze na rozhodnutí vychovatele.

Jako velmi pozitivní hodnotí ČŠI, že v souvislosti s realizovanými programy rozvoje osobnosti byl každému dítěti určen klíčový pracovník z řad zaměstnanců zařízení na základě výběru dítěte. Tito pracovníci plní velmi dobře svou roli vzhledem k naplňování potřeb dětí, s dětmi pravidelně osobně komunikují, jejich potřeby zapisují a hledají cesty k řešení. Systém „klíčníků“ je v rozporu s popsáním nemotivačním systémem hodnocení chování dětí, je žádoucí tyto složky propojit a namísto spíše represivních opatření využívat motivační opatření v podobě prominutí předchozího opatření, finanční odměny, zvýšení kapesného apod.

Systém prevence sociálně patologických jevů dětský domov zakládá na nabídce volnočasových aktivit. Děti jsou podporovány v trávení volného času mimo zařízení jen zřídka, důvodem je snížená samostatnost většiny dětí s mentálním postižením. Některé samostatnější děti tráví volný čas např. návštěvou fotbalového kroužku. Zpracovaný minimální preventivní program obsahuje konkrétní postupy pro rozeznávání šikany ve skupině, krizový plán proti šikaně apod., ČŠI však zjistila, že program není pedagogickými pracovníky všeobecně sdílený a někteří pracovníci s ním nejsou seznámeni.

Partnerské vztahy zařízení se zřizovatelem, místními organizacemi, spádovou základní a mateřskou školou přispívají ke zvyšování kvality nabízených služeb. V hodnoceném období dětský domov úzce spolupracoval zejména s místně příslušným diagnostickým ústavem (v Praze - Krči), zdravotnickými zařízeními, odbory sociální a právní ochrany dětí, státním zastupitelstvím, soudy a v rámci péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami se školskými poradenskými zařízeními. Státní zastupitelství dvakrát do roka provádí kontrolu dokumentace žáků, režimu domova, z jeho podnětu nebylo řešeno nic podstatného. Dětský domov spolupracuje s regionálními dětskými domovy i v rámci vzájemných soutěží a sportovních akcí.

Dětský domov sleduje výsledky vzdělávání dětí ve školách, ve kterých se děti vzdělávají, snaží se oceňovat úspěchy, analyzovat dílčí vzdělávací potřeby (např. školní dovednosti, vztah ke škole, vypracovávání domácích úkolů). Celé rodinné skupiny se např. účastní školních slavností. Vychovatelé mají přehled o dosažené úrovni individuálních výsledků v osobnostním rozvoji jednotlivých dětí, sledují jejich pokroky. Dětem s logopedickými vadami poskytuje péči klinická logopedka (mimo zařízení), doprovod jim zajišťuje zdravotnice.

Dětský domov podporuje náhradní rodinnou péči (v hodnoceném období odešlo jedno dítě do pěstounské péče) či návrat dětí do původní rodiny (v hodnoceném období se jednalo o čtyři sourozence).

Výsledky vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům mají očekávanou úroveň.

Závěry

Zásadní klady

- *určení klíčového pracovníka každému dítěti v dětském domově včetně velmi dobře nastaveného způsobu práce podporuje individuální rozvoj osobnosti dětí;*
- *individuální přístup pedagogů k žákům v průběhu vzdělávání ve škole;*
- *podpora dětí a žáků s ohledem na jejich speciální vzdělávací potřeby.*

Zásadní nedostatky

- opatření ve výchově nejsou ukládána ředitelkou zařízení na návrh pedagogického pracovníka, ale přímo vychovateli rodinných skupin, opatření nejsou zaznamenávána do osobního spisu dítěte;
- součástí vnitřního řádu dětského domova jsou dodatky, která představují riziko ve vztahu k dodržování práv dětí a k poskytování plného přímého zaopatření a které snižují motivaci dětí, tj. např. omezení používání vlastního mobilního telefonu, sankce ve vztahu k množství jídla, které děti chtějí navíc nad určenou porci, návaznost výše kapesného na již udělené sankce apod.;
- v praxi jsou využívána jiná pravidla pro organizaci vycházek dětí starších 7 let, než jsou stanovena ve vnitřním řádu dětského domova.

Slabé stránky

- systém hodnocení chování dětí v dětském domově není motivační, je založen na represivních opatřeních zasahujících všechny děti (omezení vycházek, bodový systém, způsob používání vlastních telefonů apod.);
- režim dne v dětském domově není přizpůsoben aktuálním potřebám dětí vzhledem k věku a mentální vyspělosti;
- v neosobních prostorách zámku nelze vytvořit materiální zázemí pro rodinné skupiny;
- v základní škole chybí vybavení didaktickou technikou;
- malá pozornost je věnována dodržování bezpečnostních pravidel v rámci výuky pracovního vyučování.

Nedostatky, které byly odstraněny v průběhu inspekční činnosti

- ředitelka doplnila chybějící části školního vzdělávacího programu dětského domova (podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, ekonomické podmínky);
- ředitelka inovovala dodatky k vnitřnímu řádu dětského domova a formálně odstranila nedostatky spojené s udělováním opatření ve výchově.

Návrhy na zlepšení stavu

- stanovit ve vnitřním řádu transparentně podrobnosti ke všem právům a povinnostem dětí, systém hodnocení založit na individuálním posouzení chování konkrétního dítěte;
- po stanovení práv a povinností omezovat či zakazovat činnosti za konkrétní přestupek konkrétnímu dítěti, tedy nikoliv tak jako dosud omezovat volné vycházky nebo volné použití vlastního telefonu plošně všem dětem;
- provázat systém práce klíčových pracovníků se systémem hodnocení chování dětí, více využívat motivační opatření;
- vybavit více tříd ve škole výpočetní a didaktickou technikou;
- iniciovat obnovení žákovské samosprávy v základní škole, zapojit komunikativní žáky.

Hodnocení vývoje

- Ředitelka se potýká s personálním obsazením základní školy a dětského domova pedagogickými pracovníky s odbornou kvalifikací, v dětském domově chybějí odborníci na vzdělávání dětí se zdravotním postižením;
- organizační zajištění subjektu nepodporuje život dětí v přirozeném sociálním prostředí;
- i když se průběžně zlepšuje materiální vybavení, prostory zámku nejsou pro život rodinných slupin útulné.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitele školy ve lhůtě do 31. srpna 2016 odstranit nedostatky zjištěné při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Středočeský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e- podatelnu csi.s@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů a ostatních materiálů, o které se inspekční zjištění opírá

1. Rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy o zápisu v rejstříku škol a školských zařízení, č. j. MSMT -13198/2015-3, ze dne 21. 5. 2015, s účinností od 1. 7. 2015;
2. Jmenování do funkce ředitelky Radou Středočeského kraje ze dne 3. července 2012, s účinností od 1. srpna 2012 na dobu určitou do 31. července 2018, čj. 098629/2012/KUSK;
3. Výpis ze školského rejstříku ze dne 30. května 2016;
4. Osobní dokumentace dětí včetně programů rozvoje osobnosti;
5. Školní matrika žáků vedená ve školním roce 2015/2016 k datu inspekční činnosti;
6. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením s názvem „Tvořivá a praktická škola“, ze dne 27. srpna 2007;
7. Školní vzdělávací program pro obor vzdělávání základní škola speciální s názvem „Škola za poznáním“ s platností od 1. září 2010;
8. Školní vzdělávací program dětského domova platný od 1. září 2008, aktualizovaný od 12. května 2015 a od 9. června 2016;
9. Vnitřní řád dětského domova včetně dodatků platný v hodnoceném období;
10. Školní řád základní školy platný od 1. prosince 2015;
11. Roční plán práce výchovně vzdělávací práce ve školním roce 2015/2016 ze dne 1. 9. 2015;
12. Týdenní plány výchovně vzdělávací činnosti ve školním roce 2015/2016;
13. Knihy denní evidence zařízení ve školním roce 2015/2016;
14. Kniha ostatních návštěv;
15. Záznamy z řízeného rozhovoru s dětmi ze dne 6. a 7. června 2016;

16. Evidence přestupků dětí v rodinných skupinách;
17. Výroční zpráva o činnosti školy a školského zařízení za školní rok 2013/2014 a 2014/2015;
18. Protokol o vyhledávání a hodnocení rizik a Protokol o výsledku kontroly vyhledávání a hodnocení rizik a přijatých opatření k omezení jejich působení ze dne 11. 11. 2015;
19. Vyhledávání a hodnocení rizik a přijatá opatření k jejich odstranění vydané ve spolupráci s osobou odborně způsobilou dne 13. 8. 2008;
20. Personální dokumentace zaměstnanců (doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání, doklad psychické způsobilosti a bezúhonnosti);
21. Kniha úrazů vedená společně pro všechny rodinné skupiny od 3. března 2015 k datu inspekční činnosti;
22. Záznamy z pedagogických rad vedené v hodnoceném období;
23. Hospodářská evidence školního stravování za měsíce září 2015 až duben 2016 (včetně jídelních lístků, výdejek potravin, spotřebních košů a evidence strážníků);
24. Zápisy z jednání školské rady v hodnoceném období.

Poučení

Podle § 174 odst. 10 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na výše uvedenou adresu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Marie Vrátníková, školní inspektorka	Marie Vrátníková v. r.
Ing. Hana Borůvková, kontrolní pracovnice	Hana Borůvková v. r.
RNDr. Antonín Smrž, školní inspektor	Antonín Smrž v. r.
Mgr. Zdenka Spalová, školní inspektorka	Zdenka Spalová v. r.
Mgr. Václav Zemek, školní inspektor	Václav Zemek v. r.

V Karlových Varech 27. června 2016

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Hana Fárová, ředitelka školy	Hana Fárová v. r.

V Přestavlkách 4. července 2016